מהדורה למורה – הקמצן – דף תרגול (חנ״מ)

דף תרגול על הקומדיה "הקמצן" של מולייר: הדמויות והקשרים ביניהן, מהלך העלילה, אמצעים קומיים (חזרה, הגזמה, אי־הבנה, היפוך) וסאטירה. מתאים אחרי לימוד המחזה והקטעים באתר; אפשר לעבוד בקבוצות בחלק ב׳.

מסלול חנ״מ: גרסת חנ״מ: פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בכל שאלה, מחסן מילים להשלמות, גופן גדול ושורות רחבות. להקריא בקול, בלי הגבלת זמן, לאפשר מענה בעל־פה. אחרי שתי טעויות לתת רמז מכוון (לא את התשובה).

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	מה הנימוק שהרפגון חוזר עליו שוב ושוב?	א – "בלי נדוניה!"
2	מי הוא באמת המלווה בריבית שקלאנט מנסה ללוות ממנו?	ב – הרפגון, אביו
3	הרפגון רוצה לשאת לאישה את מריאן, הנערה שבנו אוהב.	נכון
4	בסוף המחזה מתגלה שאנסלם הוא ___ האבוד של ואלר ומריאן.	אביהם
5	התאימו בין הדמות לבין מי שהיא אוהבת או מה שהיא רוצה.	1–ד, 2–ג, 3–א, 4–ב
6	סדרו את אירועי המחזה לפי הסדר (1–5).	הסדר הנכון: ה → ב → א → ד → ג

#	שאלה	תשובה / כיוון
7	על מה צוחק המחזה? הסבירו מהי הסאטירה ב"הקמצן" בעזרת דוגמה אחת.	ביקורת על אהבת הכסף שגוברת על אהבה ומשפחה. דוגמה: אב שמוכן להשיא את בתו לאיש מבוגר רק כי הוא לוקח אותה "בלי נדוניה".
8	כתבו סצנה קומית קצרה (7–9 שורות) שבה הרפגון מנסה לחסוך בהכנת הסעודה לכבוד מריאן, וז׳אק מתווכח איתו. שלבו לפחות שני אמצעים קומיים (חזרה, הגזמה, אי־הבנה או היפוך) וסמנו אותם.	קריטריונים: צורת מחזה (שם הדובר לפני כל שורה, הוראות במה בסוגריים); נאמנות לדמויות (הרפגון קמצן וחשדן, ז׳אק ישר וגלוי לב); שני אמצעים קומיים מסומנים ומשולבים היטב; סיום קומי; לשון תקינה.

כרטיס יציאה – כיוון

1. דמות שמגלמת תכונה אחת בקיצוניות – הרפגון, הקמצן. 2. תשובה אישית עם שם אמצעי ודוגמה נכונה. 3. למשל: הצחוק בקומדיה מבקר חולשה אנושית.

לוודא

- שמות הדמויות לפי התרגום שבכיתה (הרפגון/הַרְפָּגוֹן, ז׳אק/מאסטר ז׳אק).
- סכום הכסף בתיבה – עשרת אלפים מטבעות זהב, לפי המקור.

הדף מתאים לעמוד "הקמצן – דף תרגול" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

הקמצן – דף תרגול – דף התלמיד/ה

מסלול: חנ״מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

אפשר לבקש מהמורה להקריא כל שאלה. אין הגבלת זמן. מותר לענות בעל־פה או לסמן.

חלק א׳ – הבנת המחזה

סמנו תשובה אחת. כתבו נכון או לא נכון.

מחסן מילים: אביהם

1. מה הנימוק שהרפגון חוזר עליו שוב ושוב?

א "בלי נדוניה!" ב "אני אוהב אותה!" ג "הכסף שלי!"

2. מי הוא באמת המלווה בריבית שקלאנט מנסה ללוות ממנו?

א אנסלם ב הרפגון, אביו ג ואלר

3. הרפגון רוצה לשאת לאישה את מריאן, הנערה שבנו אוהב. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

4. בסוף המחזה מתגלה שאנסלם הוא _____ האבוד של ואלר ומריאן.

חלק ב׳ – דמויות, עלילה ואמצעים קומיים

חברו קו. סדרו לפי מספרים.

5. התאימו בין הדמות לבין מי שהיא אוהבת או מה שהיא רוצה.

#		האות שלי		התאמה
1	אליז	____	א	אוהב את תיבת הכסף מעל הכול
2	קלאנט	____	ב	רוצה לקבל כסף מהרפגון
3	הרפגון	____	ג	אוהב את מריאן
4	פרוסין	____	ד	אוהבת את ואלר

6. סדרו את אירועי המחזה לפי הסדר (1–5).

	שלב	מספר בסדר (1, 2, 3...)
א	לה פלש גונב את התיבה, והרפגון משתגע וחושד בכולם	
ב	קלאנט מגלה שאביו הוא המלווה בריבית	
ג	אנסלם מתגלה כאביהם של ואלר ומריאן ושתי החתונות נקבעות	
ד	אי־הבנה: הרפגון מדבר על התיבה, וואלר מדבר על אליז	
ה	היכרות עם הרפגון הקמצן ועם האהבות הסודיות של ילדיו	

חלק ג׳ – פרשנות וכתיבה

כתבו משפטים מלאים.

7. על מה צוחק המחזה? הסבירו מהי הסאטירה ב"הקמצן" בעזרת דוגמה אחת.

8. כתבו סצנה קומית קצרה (7–9 שורות) שבה הרפגון מנסה לחסוך בהכנת הסעודה לכבוד מריאן, וז׳אק מתווכח איתו. שלבו לפחות שני אמצעים קומיים (חזרה, הגזמה, אי־הבנה או היפוך) וסמנו אותם.

כרטיס יציאה

1. מהי דמות טיפוסית? תנו דוגמה מן המחזה.

2. איזה אמצעי קומי הכי הצחיק אתכם, ולמה?